

08.03. 6 КЛАС УКР.МОВА ДОБРОВОЛЬСЬКА В.Е.

ВІДМІНЮВАННЯ ЧИСЛІВНИКІВ. ПРАВИЛЬНЕ ВЖИВАННЯ ЧИСЛІВНИКІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ДАТ І ЧАСУ

МЕТА УРОКУ

- НАВЧИТИСЯ ПРАВИЛЬНО ВЖИВАТИ ЧИСЛІВНИКИ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЧАСУ І ДАТ;
- ПОВТОРИТИ ПРАВИЛА ВІДМІНЮВАННЯ ЧИСЛІВНИКІВ;
- ВЖИВАТИ У ВЛАСНОМУ МОВЛЕННІ РІЗНІ ВАРІАНТИ ЧИСЛІВНИКІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЧАСУ І ДАТ;
- ПРАВИЛЬНО УЗГОДЖУВАТИ ЧИСЛІВНИКИ НА ПОЗНАЧЕННЯ ДАТ ІЗ ВІДПОВІДНИМИ ВІДМІНКОВИМИ ФОРМАМИ ІМЕННИКА;
- ВИХОВУВАТИ КМІТЛИВІСТЬ, СТАРАННІСТЬ.

МОВНА РОЗМІНКА

ОДИНА**Д**ЦЯТЬ

ЧОТИРНА**Д**ЦЯТЬ

КІЛЬКА**С**ОТ

П'ЯТИ**М**ІЛЬ**О**ННИЙ

ПОРЯД**К**ОВИЙ

БЛІЦ-ОПИТУВАННЯ

- 1) ЧИСЛІВНИК ОЗНАЧАЄ...
- 2) НА ПИТАННЯ *СКІЛЬКИ?* ВІДПОВІДАЮТЬ...
ЧИСЛІВНИКИ І ЗМІНЮЮТЬСЯ ЗА...
- 3) ПОРЯДКОВІ ЗМІНЮЮТЬСЯ ЗА...
- 4) ЗА БУДОВОЮ ЧИСЛІВНИКИ ПОДІЛЯЮТЬСЯ НА ...
- 5) ЗБІРНІ ЧИСЛІВНИКИ УТВОРЮЮТЬСЯ ЛИШЕ ВІД ЧИСЛІВНИКІВ....
(2-20,30)
- 6) У ЧИСЛІВНИКАХ НА ПОЗНАЧЕННЯ ДЕСЯТКІВ ВІДМІНЮЄТЬСЯ
ЛИШЕ...
- 7) У ЧИСЛІВНИКАХ НА ПОЗНАЧЕННЯ СОТЕНЬ ВІДМІНЮЮТЬСЯ...

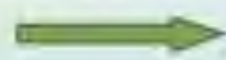
Числівник

Означає

кількість предметів або
їх порядок при лічбі

Відповідає на питання

СКІЛЬКИ? КОТРИЙ?

Поділяються за значенням на:

КІЛЬКІСНІ (СКІЛЬКИ?)

ПОРЯДКОВІ (КОТРИЙ?)

за будовою на:

ПРОСТІ

СКЛАДНІ

СКЛАДЕНІ

Змінюється

за відмінками (кількісні), за числами,
родами й відмінками (порядкові).

У реченні виступає

підметом, присудком,
означенням, додатком, обставиною

ДЛЯ ПОЗНАЧЕННЯ ДАТ **ПОРЯДКОВІ ЧИСЛІВНИКИ** З ІМЕННИКАМИ,
ПРИЧОМУ ЧИСЛІВНИКИ У СЛОВОСПОЛУЧЕННЯХ ВІДМІНЮЮТЬСЯ,
А ІМЕННИКИ — НАЗВИ МІСЯЦІВ — ВЖИВАЮТЬСЯ В **Р.В. ОДН. (ЧОГО?)**:

- ✓ **ПЕРШОГО СІЧНЯ, ПО ПЕРШЕ СІЧНЯ, ДО ПЕРШОГО СІЧНЯ;**
- ✓ **ДРУГЕ ЛЮТОГО, ДРУГОГО ЛЮТОГО, ДО ДРУГОГО ЛЮТОГО.**

ДЛЯ ПОЗНАЧЕННЯ ЗНАМЕННИХ ДАТ **ПОРЯДКОВИЙ ЧИСЛІВНИК** ПИШЕТЬСЯ **З**
ВЕЛИКОЇ ЛІТЕРИ:

- ✓ **ПЕРШЕ ТРАВНЯ;**
- ✓ **З ВОСЬМИМ БЕРЕЗНЯ (А НЕ БЕРЕЗНЯМ!)**

- ◆ **ЯКЩО Ж ПОРЯДКОВИЙ ЧИСЛІВНИК У СКЛАДНІЙ НАЗВІ ПИШЕТЬСЯ ЦИФРОЮ,**
ТО НАЗВУ МІСЯЦЯ ТРЕБА ПИСАТИ З ВЕЛИКОЇ ЛІТЕРИ:
1 ТРАВНЯ, 8 БЕРЕЗНЯ.

ПРИВІТАЙ ПРАВИЛЬНО!

**ЗАПИТАТИ ПРО ЧАС МОЖНА ЗА ДОПОМОГОЮ
СЛОВОСПОЛУЧЕНЬ:**

**— КОТРА ГОДИНА?
— О КОТРІЙ ГОДИНІ?**

**БЕЗ ДЕСЯТИ
СІМ
НЕПРАВИЛЬНО!**

В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ **ГОДИНИ** ЗАВЖДИ
ВКАЗУЄМО **ПОРЯДКОВИМ ЧИСЛІВНИКОМ**,
ЯКИЙ ВІДПОВІДАЄ НА ПИТАННЯ **КОТРА?**
ПРИКЛАД:

10:00

- **ДЕСЯТА ГОДИНА;**
- **РІВНО ДЕСЯТА ГОДИНА;**
- **ДЕСЯТА ГОДИНА РІВНО.**

дванадцята
година сорок
хвилин

за двадцять
хвилин перша
(тринадцята)

двадцять
хвилин до
першої
(тринадцятої)

12.40

**В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ ХВИЛИНИ
ВКАЗУЄМО КІЛЬКІСНИМ
ЧИСЛІВНИКОМ, ЯКИЙ ВІДПОВІДАЄ
НА ПИТАННЯ СКІЛЬКИ?**

ПРИКЛАД:

12:40

**—ДВАНАДЦЯТА ГОДИНА
СОРОК ХВИЛИН.**

16.15

четверта
(шістнадцята)
година п'ятнадцять
хвилин

п'ятнадцять хвилин
по четвертій
(шістнадцятій)

п'ятнадцять хвилин
на п'яту
(сімнадцяту)

чверть по четвертій
(шістнадцятій)

чверть на п'яту
(сімнадцяту)

ПРИЙМЕННИКИ

НА, ПО

ПРИЙМЕННИКИ

ДО, ЗА

20.45

двадцята година
сорок п'ять хвилин

п'ятнадцять хвилин
до дев'ятої
(двадцять першої)

чверть до дев'ятої
(двадцять першої)

за п'ятнадцять
хвилин дев'ята
(двадцять перша)

за чверть дев'ята
(двадцять перша)

**ІМЕННИКИ ГОДИНА І ХВИЛИНА ЧАСТО
ВИПУСКАЮТЬСЯ :
— ДЕСЯТА (ГОДИНА) П'ЯТНАДЦЯТЬ
(ХВИЛИН).**

УКАЖІТЬ ЧАС.

10:40, 18:20.

10:15 (ЧВЕРТЬ ГОДИНИ)

- П'ЯТНАДЦЯТЬ ХВИЛИН **НА** ОДИНАДЦЯТУ;
- П'ЯТНАДЦЯТЬ ХВИЛИН **ПО** ДЕСЯТІЙ.
- **ЧВЕТЬ ПО** ДЕСЯТІЙ;
- ЧВЕРТЬ НА** ОДИНАДЦЯТУ.

10:30 ХВИЛИН — ПІВ ГОДИНИ, ТОМУ МОЖЛИВИМ Є ВАРІАНТ:

- ДЕСЯТА ГОДИНА ТРИДЦЯТЬ ХВИЛИН;
- **ПІВ НА** ОДИНАДЦЯТУ.

10:45

- **ЗА** П'ЯТНАДЦЯТЬ ХВИЛИН ОДИНАДЦЯТА;
- ЗА** ЧВЕТРЬ ОДИНАДЦЯТА;
- ЧВЕРТЬ ДО** ОДИНАДЦЯТОЇ.

SKNEI.COM.UA

«ВПРАВНИЙ ГОДИННИКАР»

ЩОБ СКАЗАТИ, **О КOTРІЙ ГОДИНІ** ВІДБУДЕТЬСЯ ЯКАСЬ ПОДІЯ
(ТОЧНИЙ ЧАС), ВИКОРИСТОВУЄМО ЗВОРОТ:

О/ОБ + ПОРЯДКОВИЙ ЧИСЛІВНИК ЖІН. РОДУ М.В.:

ПРИКЛАД:

О 12.00 — О ДВАНАДЦЯТІЙ ГОДИНІ;

О 17.00 — О П'ЯТІЙ ГОДИНІ; О СІМНАДЦЯТІЙ ГОДИНІ;

ОБ 11.00 — ОБ ОДИНАДЦЯТІЙ ГОДИНІ.

ЗВЕРНИ УВАГУ!

У РОЗМОВІ МОЖНА НАЗИВАТИ **ТОЧНИЙ ЧАС І ПРИБЛИЗНИЙ.**

ТОЧНИЙ ЧАС ВКАЗУЮТЬ У РОЗКЛАДІ ВІДПРАВЛЕННЯ ПОЇЗДІВ, ЛІТАКІВ, ВИХОДУ РАДІО- І ТЕЛЕПЕРЕДАЧ, ПОЧАТКУ КОНЦЕРТІВ, ВИСТАВ, СПОРТИВНИХ ЗАХОДІВ ТОЩО. ВКАЗІВКА НА ТОЧНИЙ ЧАС ХАРАКТЕРНА ДЛЯ **НАУКОВОГО ТА ОФІЦІЙНО-ДІЛОВОГО** СТИЛІВ МОВЛЕННЯ.

НАПРИКЛАД,

ЧАС ПРИБУТТЯ ПОЇЗДА - ТРИНАДЦЯТА ГОДИНА СОРОК ХВИЛИН.

У РОЗМОВНОМУ МОВЛЕННІ ЧАС ПОДІЇ, ЯК ПРАВИЛО, ВКАЗУЮТЬ НЕ ТОЧНО, А ПРИБЛИЗНО.

Котра година?

**ПОПРАЦЮЙТЕ В
ПАРАХ!**

**ВИЗНАЧТЕ ТА
ЗАПИШІТЬ МОЖЛИВІ
ВАРІАНТИ ЧАСУ НА
ГОДИННИКАХ.**

**В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЧАСУ
ВЖИВАЄМО ЧИСЛІВНИКИ **ВІД 1 ДО 24.****

ЗВЕРНИ УВАГУ!

ІНОДІ МОЖНА УТОЧНЮВАТИ ЧАС ЧАСТИНОЮ ДОБИ:

РАНОК

ДЕНЬ

ПОЛУДЕНЬ

ВЕЧІР

ПІВНІЧ

НІЧ

З 04.00 ДО 8.00

З 09.00 ДО 17.00

12.00

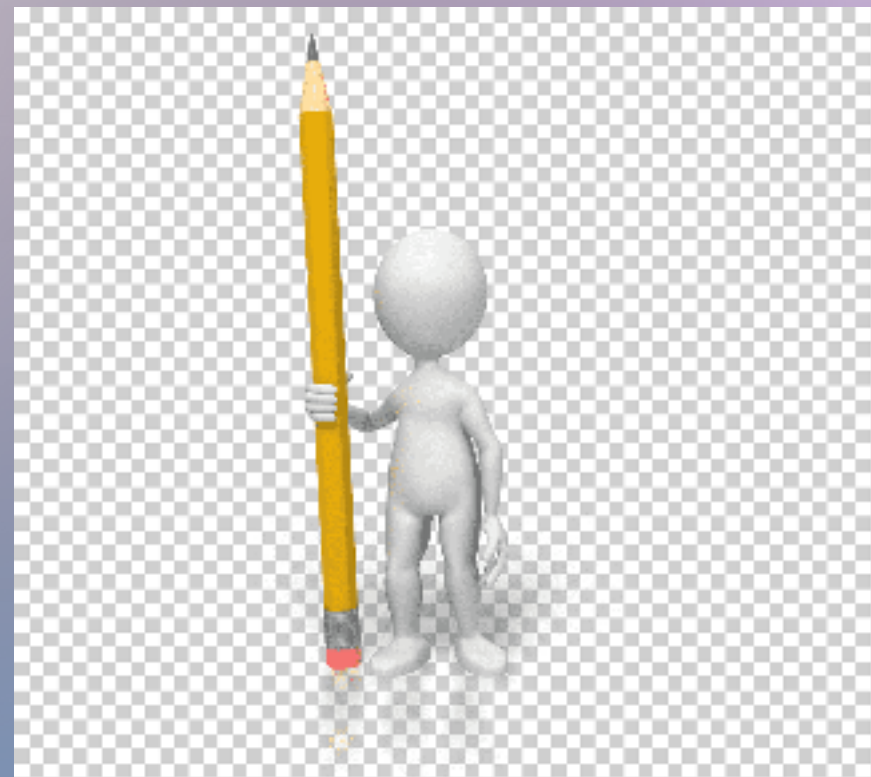
З 18.00 ДО 23.00

24.00

З 01.00 ДО 03.00

«Я – РЕДАКТОР!»

**РОЗПОЧНЕМО В ШІСТЬ ГОДИН
ЗУСТРІНЕМОСЯ ПІВ СЬОМОЇ
ПЕРЕГЛЯНУ БЕЗ ДЕСЯТИ ШІСТЬ
ПІДІЙШЛИ ДЕСЯТЬ СЬОМОЇ**

ПЕРЕВІР СЕБЕ!

РОЗПОЧНЕМО О ШОСТІЙ ГОДИНІ

ЗУСТРІНЕМОСЯ ПІВ НА СЬОМУ

ПЕРЕГЛЯНУ ЗА ДЕСЯТЬ (ХВИЛИН) СЬОМА

ПІДІЙШЛИ ДЕСЯТЬ (ХВИЛИН) НА СЬОМУ

ТЕСТ

1. ПОРУШЕНО ГРАМАТИЧНУ НОРМУ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЧАСУ В РЯДКУ

А ПІВ НА ДВАНАДЦЯТУ

Б ТРЕТЯ ГОДИНА ДЕСЯТЬ ХВИЛИН

В ДВАДЦЯТЬ ХВИЛИН СЬОМОЇ

Г ДВАДЦЯТЬ НА ДЕСЯТУ

2. ГРАМАТИЧНО ПРАВИЛЬНА ВІДПОВІДЬ НА ЗАПИТАННЯ: «КОТРА ГОДИНА?» -

А ДВАНАДЦЯТЬ

Б ДЕСЯТЬ ХВИЛИН ШОСТОЇ

В БЕЗ ДВАДЦЯТИ ДЕСЯТЬ

Г ДЕСЯТЬ ХВИЛИН ПО ШОСТІЙ

3. ПОРУШЕНО ГРАМАТИЧНУ НОРМУ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЧАСУ В РЯДКУ

А ДЕСЯТЬ ХВИЛИН НА ТРЕТЮ

Б ТРИ ГОДИНИ ДЕСЯТЬ ХВИЛИН

В ДВАДЦЯТЬ ПО ЧЕТВЕРТІЙ

Г ПІВ НА ШОСТУ

4. ГРАМАТИЧНО ПРАВИЛЬНА ВІДПОВІДЬ НА ЗАПИТАННЯ: «КОТРА ГОДИНА?» -

А ЧОТИРИ ГОДИНИ

Б ЗА ДЕСЯТЬ ВОСЬМА

В БЕЗ П'ЯТИ ТРИ

Г П'ЯТЬ ХВИЛИН ВОСЬМА

ВІДПОВІДІ: В, Г, Б, Б.

РЕФЛЕКСІЯ

- Я ЗАПАМ'ЯТАВ...
- Я ЗРОЗУМІВ...
- Я НЕ ЗНАВ, А ТЕПЕР ЗНАЮ...
- МЕНІ ЩЕ ТРЕБА ПОВТОРИТИ...

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. ПОВТОРИТИ ПРАВИЛА (ПАРАГРАФ 98-99).
2. СКЛАСТИ РОЗПОВІДЬ ПРО СВІЙ РОЗПОРЯДОК ДНЯ, УЖИВАЮЧИ ЧИСЛІВНИКИ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЧАСУ.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

